

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

มนุษย์มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องดำรงชีวิตผ่านการสื่อสารในลักษณะแตกต่างกันแต่เป็นลักษณะที่เป็นไปเพื่อจุดประสงค์เดียวกันคือการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนความรู้เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน และนั่นก็คือสิ่งที่ทำให้เกิดประสบการณ์และความรู้ใหม่ๆ ขึ้นมากมายในสังคมตั้งแต่ยุคแรกเริ่มจนกระทั่งถึงในยุคปัจจุบัน ซึ่งก่อให้เกิดการพัฒนาวัฒนธรรม ค่านิยม รวมไปถึงสิ่งของต่างๆ เช่นเดียวกับสิ่งที่เกิดขึ้นในการพัฒนาของการสื่อสาร

ในสมัยก่อนนั้นมนุษย์ต้องมีการสื่อสารกัน โดยการใช้ภาษาท่าทางหรือวงวนภาษาและภาษาที่ใช้พูดหรือวงวนภาษา หลังจากนั้นเมื่อมนุษย์มีการตั้งสมประสบการณ์และแลกเปลี่ยนความรู้ มีการติดต่อสื่อสารกันระหว่างบุคคลในชุมชนมากขึ้น ก็มีการคิดหาทางใหม่ๆ ในการสื่อสารเพื่อให้ได้ประสิทธิภาพมากขึ้น ก่อให้เกิดการเขียนสิ่งที่ต้องการสื่อสารออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อจุดประสงค์หลากหลาย เช่น เพื่อให้เป็นหลักฐานในการทำสัญญา หรือเพื่อบันทึกเป็นหลักฐานให้ปรากฏแก่ชนรุ่นหลังต่อไป เป็นต้น อย่างไรก็ตามการเขียนก็ยังมีจุดบกพร่อง คือ ยังไม่สามารถสื่อสารให้คนทั่วไปรับรู้ได้อย่างรวดเร็วและเป็นจำนวนมากได้ ในสมัยต่อมาจึงมีการประดิษฐ์แท่นพิมพ์ขึ้นเพื่อใช้ในการพิมพ์เผยแพร่ข่าวสารให้ได้ในระยะเวลาที่รวดเร็วและสามารถตีพิมพ์ได้หลายฉบับในคราวเดียวกัน ทำให้การเผยแพร่ข่าวสารสู่คนจำนวนมากทำได้ง่ายขึ้น และจากจุดนี้เองที่ทำให้ในที่สุดก็ก่อให้เกิดสื่อมวลชนที่ถือว่ามีประวัติยาวนานที่สุดในบรรดาสื่อมวลชนทั้งหมดที่มีอยู่ในปัจจุบัน “หนังสือพิมพ์”

หนังสือพิมพ์ในประเทศไทยนั้นมีมาตั้งแต่รัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว หรือรัชกาลที่ 3 โดยนายแพทย์ แคน บีช บรัดเลย์ เป็นผู้นำแท่นพิมพ์และตัวพิมพ์อักษรไทยจากประเทศสิงคโปร์เข้ามาในประเทศไทย และทำให้การพิมพ์ในประเทศไทยเริ่มเข้ามาแทนที่การจารหรือจารึกลงในใบลานและสมุดไทย หนังสือพิมพ์ฉบับแรกในประเทศไทยคือ หนังสือพิมพ์บางกอกรีกอร์คเคอร์ ตีพิมพ์ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ หลังจากนั้นก็มีหนังสือพิมพ์อื่นๆ ออกตามมาทั้งหนังสือพิมพ์ภาษาไทยและหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษ อย่างไรก็ตามหนังสือพิมพ์เหล่านั้นต่างประสบกับปัญหาที่แตกต่างกันทั้งจากเศรษฐกิจ การเมืองและสังคม จนกระทั่งในที่สุดภายหลัง

สงครามโลกครั้งที่ 2 ในขณะที่หนังสือพิมพ์ภาษาไทยกำลังถูกคุกคามจากนโยบายของรัฐบาลสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม หนังสือพิมพ์ Bangkok Post ก็ได้ถือกำเนิดขึ้นในปี พ.ศ.2489¹

หนังสือพิมพ์ Bangkok Post ถือว่าเป็นหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษฉบับเดียวที่สามารถดำรงอยู่ได้ท่ามกลางการต่อสู้กับอุปสรรคมากมายที่เกิดขึ้นในประเทศไทยช่วงสมัยหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 และสามารถประสบความสำเร็จในการเผยแพร่ข่าวสาร สาระความรู้ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในประเทศไทยเป็นภาษาอังกฤษมาจนถึงปัจจุบันซึ่งนับรวมเวลาได้กว่า 58 ปี ซึ่งถือได้ว่ายาวนานที่สุดในบรรดาหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษที่มีอยู่ในประเทศไทย

เนื่องจากหนังสือพิมพ์ Bangkok Post เป็นหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษและมีผู้อ่านส่วนใหญ่เป็นชาวต่างประเทศ ทำให้หนังสือพิมพ์ต้องเสนอข่าวสารที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับประเทศไทยอย่างละเอียดและรอบด้าน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของสภาพอากาศ หรือเรื่องกฎระเบียบในสังคม รวมถึงความเป็นไปในสังคมที่คนอาศัยอยู่ด้วย อันเป็นข่าวสารอันดับแรกๆ ที่มนุษย์ต้องการจะทราบเพื่อให้ตนเองรู้สึกปลอดภัย โดยเฉพาะข่าวอาชญากรรมอันเป็นข่าวเกี่ยวปรากฏการณ์หนึ่งในสังคมที่แสดงให้เห็นความเป็นไปในสังคมอันเกิดจากการกระทำผิดกฎหมายของบุคคลหนึ่งในสังคมและถือว่าเป็นความผิดที่ผู้กระทำต้องได้รับโทษ ดังนั้นข่าวที่เกี่ยวกับเรื่องเช่นนี้จึงเป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับการดำรงชีวิตอยู่ในสังคม เพราะนอกจากจะทำให้ได้รู้ในสิ่งที่เกิดขึ้นในสังคมแล้ว ยังให้ข้อมูลเกี่ยวกับการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างรู้กฎเกณฑ์ของสังคมด้วย

อย่างไรก็ตามการเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์ Bangkok Post ในสมัยเริ่มต้นนั้นมีเนื้อหาเน้นไปที่ข่าวหนัก เช่น ข่าวต่างประเทศและข่าวการเมืองและข่าวเศรษฐกิจมากกว่าหนังสือพิมพ์อื่นๆ ที่ปรากฏบนแผงขายหนังสือทั่วไป เนื่องจากผู้อ่านที่ติดตามหนังสือพิมพ์ Bangkok Post นั้นส่วนใหญ่เป็นชาวต่างประเทศ รองลงมาคือนักธุรกิจ ผู้มีการศึกษาสูงหรือบุคคลทั่วไปที่สนใจจะเรียนรู้ภาษาอังกฤษไปพร้อมกับการรับสารความรู้ ความบันเทิงจากหนังสือพิมพ์ ด้วยเหตุนี้ข่าวอาชญากรรมจึงถูกลดทอนบทบาทลงไป

หนังสือพิมพ์ Bangkok Post ได้ให้ความสนใจกับข่าวอาชญากรรมและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในประเทศมากขึ้นในปัจจุบัน เนื่องจากข่าวอาชญากรรมถือเป็นข่าวที่มีความสำคัญและให้ความรู้แก่ผู้อ่านได้ไม่น้อยไปกว่าข่าวอื่นๆ ทำให้มีข่าวอาชญากรรมลงตีพิมพ์มากขึ้น อย่างไรก็ตามข่าวอาชญากรรมที่หนังสือพิมพ์ Bangkok Post นำเสนอนั้นมักจะเป็นข่าวใหญ่ที่มีผลกระทบต่อคนจำนวนมากหรือเป็นข่าวที่มีความเกี่ยวข้องกับใกล้ชิดกับผู้อ่านหนังสือพิมพ์ ซึ่งก็ยังคงเป็นผู้อ่านกลุ่มเดิม ดังนั้นข่าวอาชญากรรม เช่น นาย ก ชาวไร่ ฆาตกรรม นาง ข เพราะ นาง ข ไปมีชู้ หนังสือพิมพ์

¹ จันงศ์ วิบูลย์ศรีและดวงทิพย์ วรพันธุ์, หนังสือพิมพ์รายวันภาษาอังกฤษในประเทศไทย, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530) หน้า 14-21

Bangkok Post จะไม่ค่อยนำมาเสนอ แต่จะนำเสนอปัญหาที่ถือว่าเป็นเรื่องที่มีผลกระทบต่อสังคมมาก ดังเรื่องที่ถูกเขียนนำมาเป็นหัวข้อการศึกษา ก็คือเรื่องการกวาดล้างยาเสพติดของ นายกรัฐมนตรี พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ซึ่งหนังสือพิมพ์ Bangkok Post ให้ความสำคัญและนำเรื่องราวเกี่ยวกับยาเสพติดในประเทศไทยมานำเสนออย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่แรกเริ่มนโยบายจนกระทั่งถึงผลที่ได้รับหลังจากการประกาศชนะสงครามยาเสพติด

ปัญหาเสพติดในประเทศไทยนั้นมีมานาน และมีการนำเสนอผ่านทางด้านสื่อมวลชนต่างๆ มานานเช่นกัน อย่างไรก็ตามแม้ว่าหนังสือพิมพ์และสื่อมวลชนแขนงอื่นๆ จะเป็นกระจกช่วยเหลือให้สังคมรู้ว่าประเทศของเราประสบกับปัญหานี้ แต่ยาเสพติดก็ยังคงเป็นมหันตภัยร้ายแรงของชาติ เป็นปัญหาเรื้อรังของประเทศไทย ซึ่งทุกรัฐบาลที่ผ่านมา ได้พยายามแก้ไขแต่ยังไม่มีรัฐบาลใดประสบผลสำเร็จ ถึงแม้ฝ่ายรัฐบาล หน่วยงานราชการทุกฝ่าย ภาคเอกชนและประชาชน ต่างหันหน้าเข้าร่วมมือกันด้านยาเสพติดแล้วก็ตาม ตรงกันข้ามทุกวันนี้ภัยร้ายดังกล่าวได้ทวีความรุนแรงลุกลามและแพร่ระบาดอย่างหนัก คร่าชีวิตเผ่าพันธุ์คนไทยที่ตกเป็นทาส เกิดคดีอาชญากรรมทำลายสังคมและความมั่นคงของชาติ

ดังนั้นเมื่อรัฐบาลมีนโยบายที่ประกาศเมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2546 ว่าให้เป็นวันเคอร์ฟิวกวาดล้างยาเสพติด โดยให้มีการปราบปรามยาเสพติดอย่างเต็มรูปแบบ ทั้งการคุมเข้มการนำเข้าและส่งออกยาเสพติดของชาวต่างประเทศ การซื้อขายในประเทศทั้งผู้ค้ารายย่อยและผู้ค้ารายใหญ่ในประเทศ การสุ่มตรวจต่อนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศตามร้านค้า ร้านอาหารและสถานที่ท่องเที่ยวกลางคืนต่างๆ เป็นเวลานานติดต่อกันหลายเดือน ถือเป็นนโยบายที่มีความเหมาะสมและสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้ประเทศไทยมีปัญหาก่เกิดขึ้นจากการค้ายาเสพติดและผู้ติดยาเสพติดลดลง

ข่าวต่างๆ ที่ปรากฏออกมาตามสื่อมวลชนทุกแขนงชี้ให้เห็นว่ารัฐบาลเอาจริงกับการปราบปรามครั้งนี้ เพราะปัญหานี้เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นมานานและยังไม่ได้รับการแก้ไขให้ถูกต้อง เป็นปัญหาที่ทำให้ประเทศไทยต้องเผชิญกับความเสียหายทางด้านบุคลากรและทรัพย์สิน จากการที่ต้องคอยกวาดล้างผู้ค้ายาเสพติดและผู้เสพยา เพื่อรักษาสถานภาพของประชาชนอื่นๆ ให้ปลอดภัยจากการที่ต้องตกเป็นเหยื่อของบุคคลอันตรายเหล่านี้

จากนโยบายของรัฐบาลในครั้งนี้ทำให้สื่อมวลชนแขนงต่างๆ ทั้งสื่อมวลชนในประเทศและสำนักข่าวต่างประเทศเสนอข่าวเกี่ยวกับการประกาศสงครามยาเสพติดอย่างครึกโครมตลอดปีที่ผ่านมาจนกระทั่งถึงวันที่รัฐบาลประกาศว่าประสบความสำเร็จและได้รับชัยชนะในการกวาดล้างผู้ค้ายาเสพติดในครั้งนี้ โดยตัวอย่างหนึ่งที่สามารถแสดงให้เห็นว่ารัฐบาลดำเนินงานสำเร็จตามวัตถุประสงค์ก็คือ การจับนายสุภาพ สีแดง หรือ “ภาพ 70 ไร่” เจ้าพ่อค้ายาในบริเวณเขตชุมชนคลองเตย

รวมทั้งลูกน้องของนายสุภาพอีกหลายคน นอกจากนี้จากการดำเนินงานของรัฐบาลยังสามารถดักจับ ขบวนการขนส่งยาเสพติดข้ามประเทศได้อีกหลายขบวนการ

อย่างไรก็ตามในระหว่างที่รัฐบาลมีการกวาดล้างผู้ค้ายาเสพติด ก็มีอาชญากรรมเกิดขึ้นมากมายในระหว่างการดำเนินงาน ทั้งการเสียชีวิตอย่างไม่มีสาเหตุแน่ชัดของประชาชนซึ่งอาจมีความเกี่ยวข้องกับการค้ายาเสพติดหรือเป็นผู้เสพยา ผู้เสพยาจับผู้บริสุทธิ์หรือคนในครอบครัวมาเป็นตัวประกัน เป็นต้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่าแม้รัฐบาลจะเอาจริงในการดำเนินงานตามนโยบายแต่ก็ยังคงมีข้อผิดพลาดและข้อสงสัยมากมายเกิดขึ้นตามมาว่าความจริงแล้วมีผู้เสียชีวิตในระหว่างการปฏิบัติงานตามนโยบายของรัฐบาลเป็นจำนวนกี่คน และเสียชีวิตด้วยสาเหตุใดบ้าง ซึ่งในที่สุดรัฐบาลก็ต้องทำการจำแนกประเภทของคดีต่างๆ ที่เกิดขึ้นในระหว่างการปฏิบัติงานตามนโยบายกวาดล้างยาเสพติดและนำมาเปิดเผยให้สื่อมวลชนได้ทราบความจริงและนำไปเผยแพร่ให้ประชาชนได้รับทราบต่อไป

จากลักษณะความเป็นมาของข่าวอาชญากรรมเกี่ยวกับยาเสพติดที่เกิดขึ้นในช่วงปีที่ผ่านมา จะเห็นได้ว่าข่าวที่สื่อมวลชนนำเสนอ นั้นมีความหลากหลายในด้านแหล่งข่าว (Source) เพราะมีความเกี่ยวข้องกับทั้งนโยบายของรัฐบาลและการดำเนินการของภาครัฐและเอกชน รวมไปถึงผลการดำเนินงานที่มีต่อประชาชนด้วย ดังนั้นกระบวนการทำข่าวจึงมีความแตกต่างกันไปในแต่ละข่าว ซึ่งก็รวมไปถึงเนื้อหาข่าวที่ได้รับว่าจะมีความน่าเชื่อถือ ถูกต้อง ครบถ้วน มีความสมดุลและเป็นธรรม รวมทั้งความเป็นภาววิสัย หรือการทำความเข้าใจให้ปรากฏโดยไม่ลำเอียงหรือไม่ ปัญหาเหล่านี้ทำให้ผู้เขียนเกิดแรงบันดาลใจที่จะศึกษาการนำเสนอข่าวอาชญากรรมเกี่ยวกับยาเสพติดที่หนังสือพิมพ์ Bangkok Post นำเสนอ

สาเหตุที่ผู้เขียนเลือกศึกษาเฉพาะหนังสือพิมพ์ Bangkok Post นั้นก็เพราะว่าผู้เขียนได้มีโอกาสฝึกงานภาคปฏิบัติกับหนังสือพิมพ์ Bangkok Post ในฐานะผู้สื่อข่าวอาชญากรรม ประจำกองปราบปราม ซึ่งเป็นหน้าที่ที่ท้าทายและทำให้ได้รับความรู้เกี่ยวกับการทำข่าวอาชญากรรมมากขึ้น และจากการที่ได้คลุกคลีกับผู้สื่อข่าวอาชญากรรมที่มีประสบการณ์และแหล่งข่าวอาชญากรรมประเภทต่างๆ เป็นเวลาพอสมควรจึงพอจะทำให้ทราบว่าข่าวอาชญากรรมเกี่ยวกับยาเสพติดนั้นมีความซับซ้อนกว่าข่าวอาชญากรรมทั่วไป นอกจากนี้หนังสือพิมพ์ Bangkok Post ยังเป็นหนังสือพิมพ์ที่มีความน่าเชื่อถือและให้ความสำคัญกับข่าวอาชญากรรมเกี่ยวกับยาเสพติดในช่วงปีที่ผ่านมาเป็นอย่างยิ่งด้วย

ขอบเขตของการศึกษา

ศึกษาถึงกระบวนการทำข่าวและการคัดเลือกข่าวอาชญากรรมเกี่ยวกับยาเสพติด รวมทั้งบทบาทการรายงานข่าวอาชญากรรมเกี่ยวกับยาเสพติดที่เผยแพร่ผ่านหนังสือพิมพ์ Bangkok Post ตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน 2546 ถึงวันที่ 15 มกราคม 2547 เนื่องจากเป็นช่วงเวลาต่อเนื่องจากนโยบายประกาศสงครามต่อสู้กับผู้ค้ายาและผู้เสพยาเสพติดของรัฐบาลของ นายกรัฐมนตรี พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร วันที่ประกาศชัยชนะสงครามยาเสพติด และการเสนอข่าวภายหลังจากวันที่ 5 ธันวาคม 2546 ซึ่งเป็นวันที่มีการประกาศชัยชนะในสงครามยาเสพติด

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษากระบวนการทำงานของกองบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์ Bangkok Post
2. เพื่อศึกษานโยบายด้านข่าวอาชญากรรมของหนังสือพิมพ์ Bangkok Post
3. เพื่อศึกษาบทบาทของหนังสือพิมพ์ Bangkok Post ที่มีต่อการเสนอข่าวอาชญากรรมเกี่ยวกับยาเสพติด
4. เพื่อศึกษาสภาพการปฏิบัติงานจริงของผู้สื่อข่าวอาชญากรรม รวมไปถึงปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ในการทำงานตลอดจนวิธีการแก้ปัญหาเหล่านั้น

วิธีการศึกษา

รายละเอียด ข้อมูลและความคิดเห็นต่างๆ ที่ผู้เขียนนำเสนอผ่านทางสารนิพนธ์ฉบับนี้ รวบรวมมาจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ดังนี้

1. ศึกษาจากการค้นคว้าเอกสารประกอบการศึกษาเกี่ยวกับวิชาวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน รวมทั้งเอกสารประกอบการศึกษาภาควิชาหนังสือพิมพ์และสิ่งพิมพ์
2. ศึกษาจากการค้นคว้าเอกสารและข้อมูลเกี่ยวกับหนังสือพิมพ์ Bangkok Post
3. สัมภาษณ์ด้วยตนเองจากการเข้าฝึกงานภาคปฏิบัติในด้านข่าวอาชญากรรมประจำกองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ Bangkok Post
4. ศึกษาวิเคราะห์รูปแบบของข่าวอาชญากรรมเกี่ยวกับยาเสพติดจากการประมวลข่าวที่เกี่ยวข้องกับข่าวอาชญากรรมเกี่ยวกับยาเสพติดของหนังสือพิมพ์ Bangkok Post
5. สัมภาษณ์หัวหน้าฝ่ายข่าวและผู้สื่อข่าวของกองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ Bangkok Post ที่มีความเกี่ยวข้องกับการจัดกระทำข่าวสารด้านข่าวอาชญากรรม

ระยะเวลาการศึกษา

ตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน 2546 ถึงวันที่ 15 มกราคม 2547 ซึ่งเป็นระยะเวลาที่เข้ารับการฝึกงานที่ บริษัท โปสท์ พับลิชซิง จำกัด (มหาชน) 136 ซอย ณ ระนอง ถนนสุนทรโกษา เขตคลองเตย กทม. ในฐานะผู้สื่อข่าวอาชญากรรม

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อทราบถึงขั้นตอนการทำงานข่าวอาชญากรรมของหนังสือพิมพ์ Bangkok Post
2. เพื่อทราบถึงกระบวนการคัดเลือกข่าวและประเมินคุณค่าข่าวตามนโยบายของหนังสือพิมพ์ Bangkok Post
3. เพื่อทราบถึงวิธีการปฏิบัติงานของผู้สื่อข่าวอาชญากรรมหนังสือพิมพ์ Bangkok Post
4. เพื่อทราบถึงปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่ผู้สื่อข่าวอาชญากรรมต้องเผชิญระหว่างการปฏิบัติงาน
5. เพื่อเป็นแหล่งอ้างอิงข้อมูลเกี่ยวกับการประกาศสงครามยาเสพติดของรัฐบาลของ นายกรัฐมนตรี พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร แก่นักศึกษาและผู้ที่น่าสนใจทั่วไป

ตำนานหอสมุด